

РЕАЛІЗАЦІЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЙНОГО РІШЕННЯ РАДИ ЄС ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ТИМЧАСОВОГО ЗАХИСТУ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ НА ПРИКЛАДІ НІМЕЧЧИНИ

Анастасія Сергіївна КУРМАЗ,

*студентка 4 курсу гуманітарно правового
факультету Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
"Харківський авіаційний інститут"*

Науковий керівник: *Гуцу С.Ф., доцент,
канд. юрид. наук*

Понад 400 тис. українських біженців прибуло до Німеччини, і щодня прибуває ще приблизно 3 тис., такі дані були озвучені на "Круглому столі Україна", проведеному в Берліні 25 квітня 2022 року за участю канцлера Німеччини Олафа Шольца. На початку квітня цього року Федеральний уряд Німеччини та уряди земель вирішили, що з 1 червня цього року українські біженці будуть зрівняні в базовій допомозі, медобслуговуванні та можливостях працевлаштування з визнаними біженцями [1].

Тимчасовий захист є винятковим заходом для забезпечення негайного та тимчасового захисту у разі масового напливу або неминучого масового припливу переміщених осіб з країн, що не входять до ЄС, які не можуть повернутися до країни походження. В своїх документах ЄС розробив інструмент для вирішення таких ситуацій. Він застосовується, коли Рада за пропозицією Комісії вирішує, що є масовий приплив, зокрема, якщо це тягне за собою ризик того, що стандартна система надання притулку намагається впоратися з попитом, що виникає через прибуття переміщених осіб, що ризикує негативно вплинути на ефективне функціонування системи надання притулку.

Відповідно до Директиви Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року "Про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та відповідальності за наслідки такого прийому", "тимчасовий захист" – процедура виняткового характеру для забезпечення у разі масового або неминучого масового напливу переміщених осіб із третіх країн, які не можуть повернутися до країни свого походження, негайного тимчасового захисту таких осіб, особливо якщо існує ризик того, що система притулку не зможе впоратися із таким напливом без негативних наслідків для свого ефективного функціонування, інтересів відповідних осіб, а також інших осіб, які просять про надання захисту.[2]

Для реалізації положень Директиви 2001/55/ЄС 4 березня 2022 року Рада Європейського Союзу затвердила імплементаційне рішення 2022/382 що встановлює наявність масового напливу переміщених осіб з України у зв'язку із збройним конфліктом у розумінні статті 5 Директиви 2001/55/ЄС та запроваджує тимчасовий захист. В документі вказується, що: "Тимчасовий

захист є найбільш доцільним інструментом в нинішній ситуації. З огляду на екстраординарну та виняткову ситуацію, урахуваючи військове вторгнення Російської Федерації в Україну та масштаб напливу переміщених осіб, тимчасовий захист має забезпечити їм можливість реалізувати гармонізовані права в межах Союзу, який пропонує належний рівень захисту” [3].

На виконання вказаних вище документів ЄС в Німеччині почав застосовуватись параграф 24 Закону про правовий статус іноземних громадян (нім. Aufenthaltsgesetz) [4]. Українським переселенцям надають притулок і соціальний захист на рівні з громадянами ЄС. Так, Заяву на оформлення дозволу на перебування згідно з §24 Закону про правовий статус іноземних громадян треба подати не пізніше 22 травня 2022 року до відділу реєстрації іноземних громадян (Ausländerbehörde) за місцем перебування. У великих містах це відомство працює при міській адміністрації. У маленьких містах і територіальних громадах ці відділи працюють при адміністрації районів (Kreisverwaltung). Процедура подання необхідно уточнювати безпосередньо у кожному відомстві.

Українці, які подали заяву на тимчасовий захист за §24 Закону про правовий статус іноземних громадян, мають право на соціальну допомогу, аналогічну до осіб, які подали заяву на отримання притулку (Asyl). Відповідно до закону про соціальні гарантії для шукачів притулку (Asylbewerberleistungsgesetz - AsylbLG), біженцям надається допомога, яка має покривати витрати на харчування, опалення, одяг, здоров'я і базові побутові витрати, а також “особисті” витрати, такі як, наприклад, відвідання культурних заходів. Для осіб, які проживають у притулках для біженців, як правило, значна частина цих потреб може на розсуд соціальних служб покриватися наданням речової допомоги - одягу, харчів чи меблів, проїзних на громадський транспорт або квитків на заходи. Якщо речова допомога не надається і людина не мешкає у гуртожитку, наданому соціальними службами, вже починаючи з березня, соціальні служби громади проживання мають виплачувати кожному дорослому, якщо він проживає окремо 367 євро на місяць (по 330 євро, якщо біженець мешкає з чоловіком або дружиною). Дорослі віком до 25 років, які мешкають з батьками - 294 євро. Підлітки 14-17 років - 326 євро, діти від 6 до 14 років - 326 євро, до шести років - 249 євро. Заява на отримання соціальної допомоги біженцям подається до відомства із соціальних питань при громаді проживання (Sozialamt). Ці виплати надаватимуться протягом перших 18 місяців. Якщо тимчасовий захист буде подовжено, біженець отримуватиме дещо вищі виплати, які дорівнюватимуть виплатам для соціально незахищених і довгостроково безробітних жителів Німеччини. Увага: якщо біженець подає заяву на соціальну допомогу і вказує наявність грошових коштів понад 200 євро або цінностей відповідної вартості, спершу заявнику доведеться використати ці запаси, перш ніж буде

Треба зазначити, що в Німеччині повноцінне медичне страхування матимуть лише працевлаштовані біженці. Біженцям, які не працюватимуть, у соціальних відомствах видають ваучери на медичні послуги, з якими можна звертатися до лікарів, або картки здоров'я (Gesundheitskarte). На відміну від повноцінного медичного страхування, біженці мають право на обмежений перелік медичних послуг. Йдеться передовсім про гостро необхідну,

невідкладну допомогу. Якщо потрібні операції або інші складні послуги, вони можуть надаватися за попередньою заявою до соціального відомства.

На відміну від осіб, які подали заяву на притулок, українці, що перебувають у Німеччині за §24 Закону про правовий статус іноземних громадян, не мусять мешкати у гуртожитках чи притулках для біженців. У разі, якщо громада не може надати тимчасове житло, можна домовитися про надання грошової компенсації на житло.

Таким чином надання тимчасового захисту і соціальних пільг для українців в Німеччині має, звичайно свої особливості і відрізняється в різних землях Федерації. Але загальноєвропейське законодавство у цій сфері було імplementовано в національну правову систему і виконується в повному обсязі.

Список використаних джерел:

1. Офіційна сторінка інформаційного агентства Інтерфакс-Україна. Режим доступу: <https://interfax.com.ua/news/general/827163.html>

2. Директива Ради 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року про мінімальні стандарти для надання тимчасового захисту у разі масового напливу переміщених осіб та про заходи, що сприяють збалансованості зусиль між державами-членами щодо прийому таких осіб та відповідальності за наслідки такого прийому. URL/
<https://drive.google.com/file/d/1vqvQOdIJP-jWRuUABcwMsroCJ-IZGYHv/view>

3. Імplementаційне рішення Ради (ЄС) 2022/382 від 4 березня 2022 року що встановлює наявність масового напливу переміщених осіб з України у розумінні статті 5 Директиви 2001/55/ЄС та запроваджує тимчасовий захист. URL/
<https://drive.google.com/file/d/1XoZzuVmqu3MuC1vAs6VgrvRZKBvc9h4U/view>

4. Bundesamt für Migration und Flüchtlinge Aufenthaltstite &24 URL/
https://www.bamf.de/SharedDocs/Anlagen/DE/AsylFluechtlingsschutz/faq-ukraine-ukr.pdf?__blob=publicationFile&v=3